

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Ступінь вищої освіти: Магістр
Спеціальність: 015.10 Професійна освіта (Комп'ютерні технології)
Освітня програма: Професійна освіта. Цифрові технології
Кафедра інформатики і кібернетики

Навчальна дисципліна
Комп'ютерний аналіз даних

Семестр – 3

Форма контролю – залік

Кількість кредитів ЄКТС – 3/90

I. Основна мета засвоєння курсу: формування теоретичних і практичних компетенцій в області цілісного уявлення, розуміння місця і ролі, а також застосування методів статистичного аналізу даних, а також навчання студентів сучасним програмним засобам, в яких реалізовані модулі, що здійснюють вирішення завдань аналізу даних.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Дисципліна «Комп'ютерний аналіз даних» дозволяє набуту студентам додаткових фахових компетентностей при опануванні циклу професійної підготовки.

III. Завдання дисципліни: отримання теоретичних та практичних основ побудови методів статистичного аналізу даних та їх використання для оптимізації зазначених процесів та ознайомлення з основними проблемами, принципами, правилами, методами, підходами, специфікою та засобами, що використовуються при статистичній обробці даних.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даної дисципліни

Основні знання:

- основні поняття, задачі та стадії комп'ютерного аналізу даних;
- підходи к збереженню, представленню та обробці інформації в сучасних інформаційних системах;
- методи побудови моделей та аналізу залежностей у великих масивах даних;
- сучасні програмні засоби для проектування і розробки систем інтелектуального аналізу даних;
- концепції сховищ даних, їх оперативної аналітичної обробки;

Основні вміння:

- обґрунтовувати вибір конкретного типу моделі та методу інтелектуального аналізу даних при вирішенні поставленої практичної задачі;
- проводити необхідну попередню обробку даних, визначати тип задачі аналізу, вирішувати її адекватно обраним методом з оптимально визначеними параметрами, оцінювати результати, робити змістовні висновки та інтерпретацію;
- використовувати сучасні програмні засоби для проектування та дослідження систем інтелектуального аналізу даних;
- застосовувати технології роботи зі сховищами даних, здійснювати їх аналітичну обробку та інтелектуальний аналіз для забезпечення надійної роботи інформаційних систем;
- проектувати інформаційне забезпечення (логічну та фізичну структури баз даних) інформаційних систем.

V. Короткий зміст дисципліни

Блок 1. Основи комп'ютерного аналізу даних

Тема 1. Багатовимірні вибірки. Попередній аналіз багатовимірних даних.

Предмет, цілі і завдання дисципліни Аналіз даних. Шкали вимірювань. Перетворення ознак, виміряних в різних шкалах. Характеристики ознак, що розраховуються в попередньому аналізі. Графічне представлення даних.

Тема 2. Методи моделювання випадкових величин.

Метод нерівномірною рулетки. Метод відбраковування. Швидкий спосіб моделювання одновимірного нормального розподілу. Моделювання багатовимірного нормального розподілу. Способи генерації даних в EXCEL. Методи розмноження вибірок (бустрєб-методи).

Тема 3. Робастне статистичне оцінювання.

Грубі помилки і методи їх виявлення. Методи обчислення стійких статистичних оцінок: Пуанкаре, Вінзор, Хубера.

Тема 4. Методи статистичного оцінювання і порівняння вибірок.

Статистичні гіпотези в аналізі даних. Підгонка імовірнісних розподілів до реальних даних. Перевірка гіпотез про рівність вектора середніх значень постійному вектору. Перевірка гіпотез про рівність двох векторів середніх. Перевірка гіпотез про рівність коваріаційних матриць.

Тема 5. Непараметричні методи перевірки однорідності вибірок.

U-критерій Манна-Уїтні (Вілкоксона).

Блок 1. Методи комп'ютерного аналізу даних

Тема 6. Дисперсійний аналіз.

Математична модель. Форми представлення даних. Складові дисперсії. Перевірка гіпотези за допомогою F-критерію.

Тема 7. Методи обробки рангових даних.

Вимірювання зв'язку між двома дихотомного змінними. Коефіцієнт асоціації Юла. Рангова кореляція. Критерій знаків.

Тема 8. Компонентний аналіз.

Лінійна модель головних компонент. Отримання матриці вагових коефіцієнтів за алгоритмом методу головних компонент. Квадратичні форми і головні компоненти.

Тема 9. Методи багатовимірної класифікації даних.

Класифікація без навчання. Відстань між об'єктами і міра близькості. Відстань між кластерами. Функціонали якості розбиття. Ієрархічні кластер процедури. Метод k-середніх.

Тема 10. Методи проведення експертних досліджень і аналіз даних оцінок експертів.

Процедури експертних оцінок. Основні стадії експертного опитування. Підбір експертів. Про розробку регламенту проведення збору та аналізу експертних думок. Методи середніх балів. Метод узгодження кластеризованих ранжировок. Математичні методи аналізу експертних оцінок

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу

Кафедра інформатики і кібернетики факультету інформатики, математики, економіки.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС).

Дисципліна викладається у 3-му семестрі.

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

1. Максимов С. І., Зайцев Є. М., Князева Е. І. Статистичний аналіз і обробка даних із застосуванням MS Excel і SPSS: навчально-методичний посібник; Міністерство освіти Республіки Білорусь, ДУО "РІВШ". Мінськ. РІВШ, 2012. 112с.

2. Спадщини А.Д. IBM SPSS Statistics 20 і AMOS: професійний статистичний аналіз даних. СПб. Пітер, 2013. 416с.

3. Спадщини А.Д. SPSS 19: професійний статистичний аналіз даних. . СПб. Пітер, 2011. 400с.

ІХ. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ФК 5. Здатність будувати відповідні моделі, досліджувати їх для отримання нових висновків та поглиблення розуміння предметної галузі.

ФК 20. Здатність виконувати експерименти незалежно, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.

Х. Результати навчання

ПРН 24. Виконувати експерименти незалежно, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.

ПРН 25. Будувати відповідні моделі, досліджувати їх для отримання нових висновків та поглиблення розуміння предметної галузі.

ХІ. Оцінювання:

Підходи та форми навчання: студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід; лекції, лабораторні та практичні заняття, семінари.

Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за всіма видами аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: поточний, поетапний, модульний, підсумковий контроль, тестування, презентації, залік.

ХІІ. Форми контролю:

Поточний контроль: оцінювання виконання завдань на лабораторних заняттях, оцінювання 2-х модульних тестових контрольних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль: залік у 3-му семестрі.